

Vergaderjaar 2022–2023

36 252

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (XIII) voor het jaar 2022 (Tiende incidentele suppletoire begroting inzake regelingen in verband met hoge energieprijzen)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A Artikelgewijze toelichting bij het wetsvoorstel

Wetsartikelen 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2022 wijzigingen aan te brengen in de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

Mede namens de Minister voor Klimaat en Energie,

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
M.A.M. Adriaansens

B Artikelgewijze toelichting bij de begrotingsartikelen

1. Leeswijzer

Ondergrenzen toelichtingen

Voor wat betreft het toelichten van significante verschillen in de uitgaven, ontvangsten en verplichtingen zijn de ondergrenzen gehanteerd zoals opgenomen in de onderstaande tabel.

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

In sommige gevallen, waar politiek relevant, worden ook posten toegelicht beneden deze ondergrenzen.

2. Beleidsartikelen

2.1 Beleidsartikel 2 Bedrijvenbeleid: innovatie en ondernemerschap voor duurzame welvaarts-groei

Tabel 1 Budgettaire gevolgen van beleid tiende incidentele suppletoire begroting (ISB) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting 2022	Stand 1 ^e suppletoire begroting	Mutatie 10 ^e ISB	Stand 10 ^e ISB	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Verplichtingen	9.641.689	11.138.550	8.350	11.146.900	0	0	0	0
Uitgaven	6.791.506	7.081.086	650	7.081.736	0	0	0	0
Subsidies (regelingen)	5.576.644	5.868.821	- 7.700	5.861.121	0	0	0	0
MKB-Innovatiestimulering Topsectoren (MIT)	25.908	26.608		26.608				
Eurostars	19.583	19.583		19.583				
Bevorderen ondernemerschap	27.107	24.679		24.679				
Cofinanciering EFRO	38.335	38.303	- 7.700	30.603				
Bijdrage aan ROM's	8.477	8.477		8.477				
Verduurzaming industrie	23.936	16.860		16.860				
Startup beleid	16.900	13.552		13.552				
Urgendamaatregelen Industrie	35.300	36.743		36.743				
Invest-NI	10.802	10.356		10.356				
Tegemoetkoming vaste lasten	4.408.500	4.408.500		4.408.500				
Europees Defensie Fonds cofinanciering	5.000	4.380		4.380				
Omscholing naar tekortsectoren	40.000	40.000		40.000				
Tegemoetkoming vaste lasten								
Startersregeling	35.000	35.000		35.000				
Infrastructuur duurzame industrie (PIDI)	13.500	10.638		10.638				
Herstructurering winkelgebieden	11.200	9.937		9.937				
R&D mobiliteitssectoren	37.500	37.500		37.500				
TRSEC	350.000	525.000		525.000				
NGF – project AiNed	8.800	13.600		13.600				
NGF – project Groenvermogen van de Nederlandse economie	21.530	10.395		10.395				
NGF – project Health-RI	4.400	10.000		10.000				
NGF – project RegMed XB	12.800	20.900		20.900				
NGF – project kwantumDeltaNL	33.100	67.800		67.800				
Indirecte Kosten Compensatie ETS	81.600	87.864		87.864				
IPCEI Cloudinfrastructuur en services	10.000	10.000		10.000				
IPCEI Micro electronica	30.000	30.000		30.000				
NGF – project Nationaal Onderwijslab	5.460	5.460		5.460				

	Vastgestelde begroting 2022	Stand 1° suppletoire begroting	Mutatie 10° ISB	Stand 10° ISB	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Aanvullende tegemoetkoming evenementen	245.000	120.000		120.000				
Omzetderving Limburg	12.000	24.000		24.000				
NGF – project Oncode-PACT	0	10.000		10.000				
Brexit Adjustment Reserve	0	187.800		187.800				
Overig	4.906	4.886		4.886				
Leningen	107.000	107.000	0	107.000	0	0	0	0
Bedrijfssteun	4.000	4.000		4.000				
Qredits	103.000	103.000		103.000				
Garanties	157.541	107.541	0	107.541	0	0	0	0
BMKB	37.624	37.624		37.624				
Groefaciliteit	8.172	8.172		8.172				
Garantie Ondernemersfinanciering	11.745	11.745		11.745				
Garantie Ondernemersfinanciering Corona	100.000	50.000		50.000				
Opdrachten	11.939	10.760	0	10.760	0	0	0	0
Onderzoek en opdrachten	4.455	4.338		4.338				
Caribisch Nederland	1.083	994		994				
Regeldruk	2.336	2.336		2.336				
Budget Samenwerking Regio	665	354		354				
Small Business Innovation Research	3.400	2.738		2.738				
Bijdrage aan agentschappen	151.678	170.008	650	170.658	0	0	0	0
Bijdrage RVO.nl	151.135	169.465	650	170.115				
Bijdrage Agentschap Telecom	543	543		543				
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	340.286	352.268	0	352.268	0	0	0	0
Bijdrage aan TNO	178.863	188.845		188.845				
Kamer van Koophandel	135.958	137.958		137.958				
Bijdrage aan NWO-TTW	25.465	25.465		25.465				
Bijdrage aan medeoverheden	13.998	13.998	0	13.998	0	0	0	0
MKB Innovatiestimulering Topsectoren (MIT)	13.998	13.998		13.998				
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	432.420	450.690	0	450.690	0	0	0	0
Internationaal Innoveren	52.766	66.808		66.808				
PPS toeslag	199.068	201.281		201.281				
TO2 (excl. TNO)	55.880	56.620		56.620				
Topsectoren overig	10.749	14.915		14.915				
Ruimtevaart (ESA)	72.726	72.726		72.726				
Bijdrage NBTC	9.425	9.425		9.425				
Overige bijdragen aan organisaties	5.806	5.965		5.965				
Economische ontwikkeling en technologie	10.000	6.950		6.950				
EU-cofinanciering JTF	16.000	16.000		16.000				
Storting begrotingsreserve	0	0	7.700	7.700	0	0	0	0
Storting reserve BMKB Groen	0	0	7.700	7.700				
Ontvangsten	672.151	1.145.356	0	1.145.356	0	0	0	0
Luchtvaartkredietfaciliteit	1.712	1.712		1.712				
Rijksoctrooiwet	47.041	47.156		47.156				
Eurostars	4.250	4.250		4.250				
F-35	9.000	9.000		9.000				
Diverse ontvangsten	1.648	1.738		1.738				
Bedrijfssteun	89.500	27.500		27.500				
Tegemoetkoming vast lasten	465.000	465.000		465.000				
BMKB	33.000	33.000		33.000				
Onttrekking reserve BMKB	0	10.000		10.000				
Onttrekking reserve Klein Krediet Corona	0	5.000		5.000				
Groefaciliteit	8.000	8.000		8.000				
Garantie Ondernemingsfinanciering	13.000	13.000		13.000				
Onttrekking reserve GO	0	35.000		35.000				
Brexit Adjustment Reserve	0	485.000		485.000				

Tabel 2 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting 2022	Stand 1 ^o suppletoire begroting	Mutatie 10 ^e ISB	Stand 10 ^e ISB	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Verplichtingen	9.641.689	11.138.550	8.350	11.146.900	0	0	0	0
waarvan garantieverplichtingen	1.650.000	1.650.000		1.650.000				
waarvan overige verplichtingen	7.991.689	9.488.550	8.350	9.496.900				

Budgetflexibiliteit

De budgetflexibiliteit bij 1° suppletoire begroting 2022 was ongeveer 24%, ofwel 76% van het beschikbare kasbudget 2022 was al juridisch verplicht. Aangezien er inmiddels op diverse instrumenten verplichtingen zijn aangegaan, is het percentage juridisch verplicht gestegen naar 78%. Met de onderhavige ISB wordt € 650.000 mln aan de EZK-begroting toegevoegd. Deze middelen zijn nog niet juridisch verplicht, maar wel bestuurlijk gebonden.

Toelichting

In deze tiende incidentele suppletoire begroting wordt het parlement om autorisatie verzocht voor het aangaan van verplichtingen en doen van uitgaven voor de uitvoerende werkzaamheden van RVO.nl voor de regeling Tegemoetkoming Energiekosten voor energie-intensieve mkb-bedrijven (TEK-regeling) en voor het doen van een storting in de begrotingsreserve BMKB-Groen.

Verplichtingen en uitgaven

Subsidies

Cofinanciering EFRO

Het kasbudget voor EFRO wordt in 2022 met € 7,7 mln verlaagd in verband met actualisatie van de in 2022 benodigde middelen.

Bijdrage aan agentschappen

Bijdrage RVO.nl voor de TEK-regeling

De regeling Tegemoetkoming Energiekosten voor energie-intensief mkb (TEK), zoals aangekondigd in de Kamerbrief van 14 oktober 2022 (Kamerstuk 32 637, nr. 507), wordt ontwikkeld in nauwe samenwerking met de uitvoerder van de regeling, de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl). RVO.nl raamt voor de ontwikkeling van de regeling in 2022 circa € 650.000 aan kosten te zullen maken. Dit betreft met name betrokkenheid bij de nadere vormgeving van de regeling en de inrichting van de ICT.

Storting begrotingsreserve BMKB-Groen

Voor de regeling Borgstelling MKB (BMKB) is een groen luik toegevoegd, de BMKB-Groen. In de Kamerbrief Toetsingskader risicoregelingen introductie groen luik BMKB (Kamerstuk 32 637, nr. 506), die op 10 oktober jl. naar uw Kamer is gestuurd, is deze toevoeging aangekondigd. Op 4 november jl. is een gewijzigd toetsingskader naar de Kamer gestuurd (Kamerstuk 32 637, nr. 511). Hierin zijn een verhoging van het

garantieplafond en een verlaging van de provisiestructuur opgenomen. Het garantieplafond stijgt in 2023 van € 100 mln naar € 150 mln, waardoor het garantieplafond van de gehele regeling (2022 en 2023) op € 200 mln uitkomt. Voor de BMKB-Groen wordt gewerkt met een risicopercentage van 5%, wat betekent dat € 2,5 mln (5% van € 50 mln) extra in de begrotingsreserve moet worden gestort. Daarnaast wordt de provisiestructuur met gemiddeld 2,6% verlaagd, waardoor € 5,2 mln (2,6% van € 200 mln) in de begrotingsreserve moet worden gestort. Dit leidt tot een totale storting in de begrotingsreserve van € 7,7 mln, waarmee de begrotingsreserve op € 15,2 mln uitkomt.

2.2 Beleidsartikel 4 Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering

Tabel 3 Budgettaire gevolgen van beleid tiende incidentele suppletoire begroting (ISB) (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerpbe-groting 2022 incl. ISB's, NvW en amendementen	Stand 1 ^e suppletoire begroting incl. ISB's en NvW	Mutaties 10 ^e ISB	Stand 10 ^e ISB	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Verplichtingen	13.075.972	21.520.965	11.200.299	32.721.264	0	0	0	0
Uitgaven	4.983.223	10.483.610	1.451.804	11.935.414	0	0	0	0
Subsidies (regelingen)	4.582.452	7.810.721	1.451.505	9.262.226	0	0	0	0
Missiegedriven Onderzoek Ontwikkeling en Innovatie (MOOI)	60.135	61.280		61.280				
Hernieuwbare Energietransitie (HER+)	42.140	42.140		42.140				
Energie-efficiëntie	2.368	2.187		2.187				
Green Deals	500	500		500				
Demonstratieregeling Klimaat- en Energie-innovatie (DEI+)	75.963	100.298		100.298				
Subsidieregeling Duurzame Scheepsbouw (SDS)	7.075	2.475		2.475				
Projecten Klimaat en Energieakkoord	3.981	2.231		2.231				
SDE	687.400	598.000		598.000				
SDE+	2.585.508	2.651.783		2.651.783				
SDE++	76.855	662.359		662.359				
Aardwarmte	17.500	17.500		17.500				
ISDE-regeling	258.000	256.700		256.700				
Compensatie Energie-intensieve bedrijven (ETS)	0	0		0				
Carbon Capture and Storage (CCS)	4.080	2.780		2.780				
Hoge Flux Reactor	6.401	6.401		6.401				
Caribisch Nederland	6.144	10.404		10.404				
Overige subsidies	50.000	71.600		71.600				
Opschalingsinstrument waterstof	4.000	138.600		138.600				
Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking (SCE)	42.519	2.200		2.200				
Subsidie ondersteuning verduurzaming MKB	25.633	24.283		24.283				
IPCEI waterstof	3.000	3.000		3.000				
Vulmaatregelen gasopslag	623.250	0		0	0			
Tegemoetkoming energieprijzen 2022	0	3.154.000		3.154.000				
Tijdelijk prijsplafond energie kleinverbruikers 2023	0	0	1.451.505	1.451.505				
Leningen	61.400	2.361.400	0	2.361.400	0	0	0	0
Lening EBN	61.400	61.400		61.400				
Lening Gasunie	0	0		0				
Lening EBN voor vullen Bergermeer	0	2.300.000		2.300.000				
Garanties	0	0	0	0	0	0	0	0
Verliesdeclaratie aardwarmte	0	0		0				
Opdrachten	36.953	36.853	0	36.853	0	0	0	0
Onderzoek mijnbouwbodembeweging	1.986	1.647		1.647				
SodM onderzoek	2.425	2.194		2.194				

	Stand ontwerpbe- groting 2022 incl. ISB's, NvW en amende- menten	Stand 1° suppletoire begroting incl. ISB's en NvW	Mutaties 10° ISB	Stand 10° ISB	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Uitvoeringsagenda Klimaat	623	473		473				
Klimaat mondiaal	335	890		890				
Onderzoek en opdrachten	31.584	31.649		31.649				
Bijdrage aan agentschappen	81.435	114.632	299	114.931	0	0	0	0
Bijdrage aan RVO.nl	64.746	92.042	299	92.341				
Bijdrage aan Agentschap Telecom	4.103	4.103		4.103				
Bijdrage aan NEa	7.536	11.700		11.700				
Bijdrage aan KNMI	1.264	1.925		1.925				
Bijdrage aan NVWA	886	886		886				
Bijdrage aan RIVM	1.600	1.001		1.001				
Bijdrage aan RWS	1.300	2.975		2.975				
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	142.417	145.907	0	145.907	0	0	0	0
Doorsluit COVA-heffing	111.000	111.000		111.000				
TNO kerndepartement	29.690	33.180		33.180				
TNO-SodM	1.727	1.727		1.727				
Bijdrage aan medeoverheden	1.340	1.340	0	1.340	0	0	0	0
Uitkoopregeling	1.340	1.340		1.340				
Bijdrage aan (inter-)nationale organisa- ties	10.893	12.200	0	12.200	0	0	0	0
Bijdrage aan Nuclear Research Group (NRG)	8.259	8.259		8.259				
Internationale contributies	1.624	2.050		2.050				
PBL Rekenmeesterfunctie	1.010	1.891		1.891				
Stortingen begrotingsreserve	66.333	557	0	557	0	0	0	0
Storting in begrotingsreserve duurzame energie en klimaattransitie	66.333	0		0				
Storting in begrotingsreserve aard- warmte	0	557		557				
Ontvangsten	3.720.277	5.911.419	0	5.911.419	0	0	0	0
Ontvangsten COVA	111.000	111.000		111.000				
Opbrengst heffing ODE (SDE++)	2.692.000	2.906.000		2.906.000				
Ontvangsten zoutwinning	2.511	2.511		2.511				
Onttrekking reserve duurzame energie en klimaattransitie	4.186	1.576.186		1.576.186				
ETS-ontvangsten	900.000	1.300.000		1.300.000				
Diverse ontvangsten	10.580	15.722		15.722				
Heffing gasleveringszekerheid	0	0		0				
Ontvangsten lening EBN Bergermeer	0	0		0				

Tabel 4 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerpbe- groting 2022 incl. ISB's, NvW en amende- menten	Stand 1° suppletoire begroting incl. ISB's en NvW	Mutaties 10° ISB	Stand 10° ISB	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Verplichtingen	13.075.972	21.520.965	11.200.299	32.721.264	0	0	0	0
waarvan garantieverplichtingen	44.200	44.200		44.200				
waarvan overige verplichtingen	13.031.772	21.476.765	11.200.299	32.677.064				

Budgetflexibiliteit

Met deze ISB wordt € 1.452 mln aan artikel 4 van de EZK-begroting toegevoegd. Hiermee daalt het percentage juridisch verlicht naar circa 57%. De middelen die aan de EZK-begroting worden toegevoegd zijn uiteraard nog niet juridisch verplicht, maar wel bestuurlijk gebonden.

Toelichting

In deze tiende incidentele suppletoire begroting wordt het parlement om autorisatie verzocht voor het aangaan van verplichtingen en doen van uitgaven in het kader van het tijdelijke prijsplafond energie voor kleinverbruikers, zoals voorgesteld in de Kamerbrief *Nadere uitwerking tijdelijk prijsplafond energie* van 4 oktober 2022.

Verplichtingen en uitgaven

Subsidies

Tijdelijk prijsplafond energie voor kleinverbruikers 2023

Het tijdelijke prijsplafond voor kleinverbruikers zal op 1 januari 2023 in werking treden. In december 2022 zal de volledige subsidieverstrekking aan de energieleveranciers al moeten plaatsvinden en zal aan hen een eerste voorschot verstrekt moeten worden om de kosten in januari 2023 die gemoeid zijn met het prijsplafond te dekken. Om de subsidies te kunnen verstrekken en dit voorschot uit te kunnen keren wordt een verplichtingenbudget van € 11,2 mld en een kasbudget van € 1.452 mln aan de EZK-begroting voor 2022 toegevoegd.

Uitvoeringskosten RVO.nl Tijdelijk prijsplafond energie voor kleinverbruikers

De uitvoering van de subsidieregeling brengt kosten met zich mee voor RVO.nl. Deze kosten bedragen in 2022 € 299.000.